

ИЗВЕШТАЈ

од 5^{ТА} Годишна средба на здруженијата на граѓани
кои работат на полето на заштита на животна средина во
Република Македонија

Клуб на пратеници – Скопје, 08-10 декември, 2006

**Тема: „ Заштита на животната средина во процесот на
Евроинтеграциите “**

Главен организатор

Коорганизатор

Кофинансиски поддржувачи

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	5
ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ ОД СРЕДБАТА.....	8
ИЗВЕШТАИ ОД ТЕМАТСКИТЕ РАБОТИЛНИЦИ.....	10
На пат кон бта Паневропска министерска конференција „Животната средина за Европа.....	10
Интегрирано управување со сливови	12
Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите.....	14
Резултати од четвртата годишна средба на организациите кои работат на полето на заштита на животната средина.....	17
Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој	20
Лобирање и застапување во областа на животната средина.....	22
Алатки за електронска комуникација и размена на информации.....	24
Насоки за понатамошно организирање на НСМ.....	26
ОЦЕНКА НА СРЕДБАТА.....	28

ДНЕВЕН РЕД

Петок, 8ми декември 2006				
15.00	Пристигнување и сместување на учесниците			
15.30	Регистрација на учесниците и подигнување работни материјали			
17.00	Отворање на средбата	-	МЗЦ: Методија Саздов	
		-	Биосфера: Нешад Аземоски	
		-	МЖСПП: Дејан Пановски	
		-	Milieukontakt International: Игор Славкоски	
		-	UNDP: Димитрија Сековски	
17.30	Запознавање со методот на работа на средбата			
18.00	Презентации и прашања			
	<ol style="list-style-type: none"> 1. На пат кон бта Паневропска министерска конференција „Животната средина за Европа“ 2. Интегрирано управување со сливови (Пример: Преспанско Езеро) 3. Заштита на животната средина во процесот на Евринтеграциите 4. Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој (Декада за едукација за одржлив развој на Обединетите нации) 		<p>Нешад Аземоски Биосфера</p> <p>Димитрија Сековски UNDP</p> <p>Гордана Кожухарова МЖСПП</p> <p>Нешад Аземоски Биосфера</p>	
19.30	Запознавање со темите на работилниците за следниот ден			
Сабота, 9ти декември 2006				
09.00	Добро утро, распоред за работа по теми			
10.00	Започнување на работа во групи			
	Работилница 1	Работилница 2	Работилница 3	Работилница 4
	<i>На пат кон бта Паневропска министерска конференција „Животната средина за Европа“</i>	<i>Интегрирано управување со сливови (Пример: Преспанско Езеро)</i>	<i>Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите</i>	<i>Резултати од четвртата годишна средба на организациите кои работат на полето на заштитата на животната средина</i>
13.00	Ручек			

14.00	Работилница 5 <i>Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој (Декада за едукација за одржлив развој на Обединетите нации)</i>	Работилница 6 <i>Лобирање и застапување во областа на животната средина</i>	Работилница 7 <i>Алатки за електронска комуникација и размена на информации</i>	Работилница 8 <i>Насоки за понатамошно организирање на НСМ</i>
17.00	Подготовка на презентации			
19.00	Насоки за наредниот ден			
Недела, 10ти декември 2006				
9.30	Добро утро, преглед на денот			
10.00	Подготовка на извештаите од работилниците			
11.00	Презентација на извештаите од секоја работилница			
12.30	Заклучоци од средбата и следни чекори			
14.00	Оценување и затворање на средбата			
14.30	Ручек			
15.30	Заминување			

ВОВЕД

Овој документ претставува завршен извештај од Петата годишна средба на здруженијата на граѓани кои работат на полето на заштита на животната средина на територија на Република Македонија. Голем дел од нив се членки на меѓународни мрежи или организации. Нивното искуство и желба да се започне со развојот на општествените процеси во насока на Европската интеграција на Република Македонија придонесе за конкретни резултати и препораки од работилниците кои се водеа.

ИСТОРИЈАТ

Првата годишна средба на еколошките организации беше иницирана и организирана од страна на Milieukontakt во 2002 година, во хотел „Бистра“ во Маврово, на тема „Зајакнување на капацитетите на еколошките организации во Македонија“.

Втората средба беше одржана исто така во Маврово, во 2003 година, каде што представници на еколошките невладини организации се состанаа да дискутираат на тема: „НВО кампањи за управување со цврстот отпад“.

Третата годишна средба се одржа во хотел „Макпетрол“ во Струга, во 2004 година и на истата учествуваа 40 представници од граѓанскиот сектор и медиумите. Темата на оваа средба беше „Еколошките НВОи и локалните избори“, која што резултираше со националната кампања „Гласај за Природата“.

Четвртата годишна средба се одржа во х. Гранит во Охрид од 4 – 6 ноември 2005 година а работилниците беа насочени кон „Одржливоста на македонското еколошко движење“. На средбата присуствуваа 71 учесник, и тоа како представници на 29 здруженија на граѓани, 5 меѓународни организации со канцеларии во Македонија, 4 медиумски куќи, единица на локална самоуправа и еден претставник на Секретаријатот за евро интеграции при Владата на Република Македонија.

5 та Годишна средба на здруженија на граѓани кои работат на полето на заштита на животна средина

Овогодишната средба се одржа за време на викендот од 8ми до 10ти Декември 2006 година во Клуб на пратеници, во Скопје. Темата на петтата годишна средба беше „Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите“ која требаше да ги постави основните правци за развој на еколошкото движење во Република Македонија во склад со позитивните промени и развојот на општествените процеси во насока на Европската интеграција на Република Македонија.

На средбата присуствуваа 57 учесници, и тоа како представници на 27 здруженија на граѓани, 3 меѓународни организации со канцеларии во Македонија, 3 медиумски куќи, државниот секретар на МЖСПП, еден претставник од ККЈ и Раководителот на Секторот за европска интеграција при МЖСПП.

Во овие три дена се работеше на вкупно осум работилници, предложени од организаторот и учесниците и беа донесени препораки и заклучоци. Низ овој материјал читателот на завршниот извештај ќе може да ги најде сублимирано сите резултати од работилниците, дневниот ред на средбата, листата на учесници и дел од атмосферата пренесена преку фотографии.

Според стратегијата на Milieukontakt, организацијата на овие годишни средби би требало постепено да премине во сопственост и организација на локалните организации. Во тој контекст преку Еко Нет порталот беше објавен јавен повик за заинтересираните организации за организирање на 5та годишна средба.

Од пријавените избрани беа **Македонски Зелен Центар**, здружение на граѓани за истражување, лобирање и застапување на теми од областа на животната средина од Скопје и, **Биосфера** - Центар за едукација, заштита на животната средина и природата од Битола, кои во тесна соработка со **Milieukontakt International** - Локална Канцеларија во Македонија и Мрежата на независни консултанти - **КОЦКА** од Скопје го водеа процесот на организирање на 5та годишна средба на еколошките организации во Република Македонија.

Свечено отворање на средбата

Средбата официјално започна во попладневните часови во петок, на 8ми декември 2006 година. Протоколот го водеше Жарко Конески од Мрежата на независни консултанти – КОЦКА, од Скопје, а вовед во целата средба дадоа Методија Саздов, претседател на Македонски Зелен Центар и Нешат Аземовски од Биосфера. За работата на Милиеуконтакт и историјатот на годишните средби зборуваше Игор Славкоски, локален представник на Милиеуконтакт за Македонија. Почесен збор во име на UNDP зема Димитрија Сековски, проект менаџер, а официјалниот почеток на средбата беше означен по обраќањето на Дејан Пановски, Државен Секретар на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Почесни гости на свеченото отворање

Жарко Конески

По образложувањето на дневниот ред и методот на работа од страна на фасилитаторот, следеше сесија наменета за презентации кои воедно дадоа вовед за работата во групи во следните два дена.

Насловот на првата презентација беше идентичен со темата на овогодинашната средба „Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите“ која беше презентирана од Г-ѓа Гордана Кожухарова, Раководител на Секторот за европска интеграција при МЖСПП.

Гордана Кожухарова

Димитрија Сековски

Втората презентација ја претстави улогата на УНДП во воведувањето на интегрирана заштита и управување со сливот на Преспанското Езеро, а ја презентираше Димитрија Сековски, Проект менаџер во УНДП.

Нешад Аземовски

Последните две презентации беа презентирани од Нешад Аземовски од „Биосфера“. Едната презентација беше посветена на бта Паневропска министерска конференција „Животната средина за Европа“ која ќе се одржи оваа година во Белград, а другата презентација беше со наслов „Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој“.

Регистрацијата на учесниците се одвиваше пред почетокот на работниот дел од средбата, од 15.00 – 17.00 часот на 08.12.2006. А претставниците на здруженијата на граѓани и институции исто така имаа можност да својот придонес го дадат во различни работилници/ сесии по свој избор.

Регистрација на учесниците

Заклучоците и препораките на целата средба кои произлегоа од работата на учесниците во различни работни групи, дадени се на почетокот на извештајот. Повеќе информации за сите сесии и заклучоци по истите следуваат во понатамошниот текст на извештајот (од страна 8 до страна 28).

Додатоци на извештајот:

Додаток 1. – Информација за Националната годишна средба

Додаток 2. – Покана за 5та Годишна средба

Додаток 3. – Пријава за учество на 5та Годишна средба

Додаток 4. – Потребни информации

Додаток 5. – Формулар за оценка на средбата

Додаток 6. – Фотографии од средбата

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ ОД ПЕТТАТА ГОДИШНА СРЕДБА НА ЕКОЛОШКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Петтата годишна средба на еколошките организации во Република Македонија се одржа со работен наслов: Заштита на животната средина во процесот на евроинтеграците.

Се работеше во 8 работни групи од кои произлегоа следните заклучоци и препораки:

Работна Група 1

На пат кон бта европска министерска конференција за животна средина – Белград 2007 година

Заклучок: Еколошките организации со поголема меѓусебна координација ќе лобираат за вклучување на што поголем број членови во официјалната делегација, а преку соработка со Европски Еко Форум да се лобира за прием во НВО форумот кој паралелно ќе се одвива со министерската конференција.

Донесен е заклучок да се поддржи Декларацијата за кохезија во областа на животната средина во Југоисточна Европа како инструмент за одржлив развој – иницирана од организацијата амбасадори на животната средина од Белград, Република Србија и активно вклучување во регионалниот форум "EFE07". Поддршката е формулирана со Изјава верификувана со потписите на учесниците на 5та Национална средба на еколошките организации на Република Македонија.

Препорака: Да се превземат активности за координација помеѓу еколошките организации и промоција на процесот „Животната средина за Европа“

Работна Група 2

Интегрирано управување со сливови

Заклучок: Потребно е јакнење на капацитетот на еколошките организации и поттикнување на нивното здружување заради подобрување на капацитетите за реализација на проекти насочени кон исполнување на барањата од Рамковната Директива за Води, како и лобирање за исполнување на истата;

Препорака: Поголема координација и размена на информации помеѓу еколошките организации и релевантните фактори кои ја третираат оваа проблематика.

Работна Група 3

Заштита на животната средина во процесот на евроинтеграците

Заклучок: Потребно е зголемување на интензитетот на соработка на организациите кои работат на прашања во областа на европска интеграција во делот на животната средина и нивна координација.

Препорака: Соработка со Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Македонија и Секторот за Евроинтеграции на Министерството за животна средина.

Работна Група 4

Резултати од четвртата годишна средба на организациите кои работат на полето на животната средина

Заклучок: Спроведувањето на заклучоците и препораките од последната годишна средба не е на нивото кое ќе ги задоволи потребите за континуиран развој на македонското еколошко движење.

Препорака: Да се креира механизам кој ќе ја превземе обврската на набљудување и спроведување на заклучоците од 5та годишна средба на еколошките организации најмалку 6 месеци пред предвидениот рок за одржување на средбата.

Работна Група 5

Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој

Заклучок: Досега нема координирани активности на организациите кои ја третираат проблематиката на едукација за одржлив развој. Недостаток од потребна литература.

Препорака: Да се иницираат активности за формирање неформална мрежа на организации за едукација за одржлив развој чии претставници ќе учествуваат во работната група за изработка на Националната стратегија за одржлив развој на Република Македонија.

Работна Група 6

Лобирање и застапување во областа на животната средина

Заклучок: Потребно е дефинирање на приоритетите од областа на животната средина за лобирање и застапување со цел да се превземат координирани и целно насочени активности.

Препорака: Зголемување на интензитетот на комуникација со релевантните фактори во Република Македонија кон кои ќе биде насочено лобирањето. Формирање лоби група од пратениците во Парламентот.

Работна Група 7

Алатки за електронска комуникација и размена на информации

Заклучок: Недоволна запознаеност со можностите и услугите на Еко Нет како и недоволен ангажман од страна на НВОи во однос на креирање на содржини и промоција на нивните активности преку Еко Нет порталот.

Препорака: Креирање на нови содржини и отварање на нови дискусии и промовирање и запознавање со услугите кои ги пружа Еко Нет.

Работна Група 8

Насоки за понатамошно организирање на НСМ

Заклучок: Формирање секретаријат за организирање на Годишната средба во склоп на Македонски Зелен Центар.

Препорака: Поделба на активности и одговорности помеѓу членовите на секретаријатот и комисијата многу порано пред одржување на средбата.

Генерален заклучок е дека по процесот на децентрализација, здруженијата на граѓаните кои работата на поле на животната средина, се повеќе се насочени на локално ниво и на градење на партнство со ЛС, меѓутоа е потребна национална координација за соработка, лобирање, застапување и во делот на комуникација со ЕУ и донаторските институции. Ова значи дека организациите имаат потреба од градење на мрежи со други ЗГ за поефикасна реализација на проектите.

ИЗВЕШТАИ ОД ТЕМАТСКИТЕ РАБОТИЛНИЦИ

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 1:

На пат кон 6-та Пан-европска министерска конференција „Животната средина во Европа“ во Белград

Работилницата ја водеше:	Нешад Аземовски
Дата и времетраење на работилницата:	9 – Декември 2006 Работилницата траеше од 10:00 до 13:00 часот
Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата:	Милена Спасовска
Цели на работилницата:	* Креирање на акционен план на македонските еколошки организации на 6-тата Пан-европска конференција во Белград
Клучни зборови:	Координација, Пан-европска конференција, регионални средби.

Кои се заклучоците:

- ✦ Незапознаеност со процесите на Пан – европската конференција за животна средина;
- ✦ Незаинтересираност на еколошките организации;
- ✦ Отсуство на иницијатива од националните НВОи за животна средина;

Кои се следни насоки за дејствување?

- ◆ Информирање на јавноста и НВОи за процесот преку Информативен пакет;
- ◆ Организирање на регионални информативни средби;
- ◆ Средби со МЖСПП за координиран настап на 6-тата Пан-европска конференција;
- ◆ Информирање на меѓународните организации;
- ◆ Изработка на стратегија за координација и дејствување за учество на македонските НВОи на 6-тата Пан-европска конференција во Белград;
- ◆ Презентирање на резултатите преку средствата за јавно информирање;
- ◆ Тенденција за зголемување на бројот на НВО - учесници на ПЕМК;

Кои поединци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

Милена Спасовска

- Организирање на средба на регионално ниво (Куманово);
- Комуникација со јавност и медиумите;

Нешад Аземовски

- Координирање и комуникации со Европски Еко – форум и амбасадори на животната средина во Белград, Србија;
- Организирање на средба на регионално ниво (Прилеп, Битола, Охрид, Струга);

Самир Мемедов

- Организирање на средба на регионално ниво (Скопје);

- Организација на национална средба на македонските еколошките организации;
- Координирање со Министерството за животна средина и просторно планирање;

Емил Смилев

- Организирање на средба на регионално ниво (Велес, Штип, Повардарие);

Јетмир Идризи

- Организирање на средба на регионално ниво (Гостивар, Тетово, Дебар, Кичево);

Која е клучната реченица

Направете сите да слушнат

Листа на учесници на тематската работилница:

На пат кон 6-та Пан-европска министерска конференција „Животната средина во Европа“ во Белград

Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Нешад Аземовски	Биосфера - Битола
2.	Милена Спасовска	Проактива - Скопје
3.	Емил Смилев	Грин Пауер - Велес
4.	Самир Мемедов	ЕКО – ТИМ - Скопје
5.	Јетмир Идризи	Амбиенти – о. Боговиње

Работа во групата

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 2 :

Интегрирано управување со сливови

Работилницата ја водеше: **Димитрија Сековски**

Дата и времетраење на работилницата: 09 декември 2006
Работилницата траеше од 10:00 до 13:00 часот

Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата: Сашка Богданова

Цели на работилницата: * Запознавање со терминот интегрирано управување со води;
* Искористување на искуствата од Преспа;

Клучни зборови: Управување со сливови, Рамковна директива за води, искуство на УНДП во Преспа

Кои се заклучоците:

- ⊕ Закон за води (статус, клучни аспекти);
- ⊕ Механизми за размена на искуства (пр. со НВО од Преспа и Охрид);
- ⊕ Обука на НВО за РДВ и интегрално управување со сливови; подготовка за искористување на средства од постоечките фондови на ЕУ;
- ⊕ Дефинирање на улогата на НВО со Комитетите/Советите за управување со сливови (искуства од државите на ЕУ);
- ⊕ Поттикнување на соработката помеѓу институциите задолжени за имплементација на надлежностите за управување со водите и поттикнување на прекугранична соработка за управување со граничните водените сливови и водени површини;
- ⊕ Пристапот до информации и учество на јавноста при донесување на одлуки за интегрално управување со сливови;
- ⊕ Поттикнување на здружување на НВОи заради подобрување на капацитетите за реализација на проекти насочени кон исполнување на барањата од РДВ и лобирања за исполнување на истата;

Кои се следни насоки за дејствување?

- ◆ Објаснување за стаусот со донесување на Законот за води;
- ◆ Запознавање на јавноста со одредбите од Директивата за води и законската регулатива за управување со води;
- ◆ Прибирање на средства за имплементација на ЕУ Директивата за води (Потенцијални донатори);
- ◆ Градење на капацитетите на НВОи да изготвуваат партнерски проекти за имплементација на РДВ;

Кои се единци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

- Министерство за животна средина и просторно планирање;

- Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанство;
- Секторот за Европска Интеграција;
- Секретаријат за Европски Прашања;
- Локалните Самоуправи;
- Здруженија на граѓани кои работат на полето на животната средина;

Која е клучната реченица

Интегрирано управување со водните ресурси подразбира директно решавање на проблемите со животната средина.

Листа на учесници на тематската работилница:

Интегрирано управување со сливови

Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Катерина Потик	Здружени на инженери на животната средина – Скопје
2.	Весна Јадроска	Здружени на инженери на животната средина – Скопје
3.	Маријан Лакс	Граѓански еколошки форум – Скопје
4.	Сашка Богданова	ДЕМ – Скопје
5.	Столе Георгиев	ЦЕЛОП – Центар за локален развој – Скопје
6.	Трајче Наумоски	Македонско лимнолошко друштво – Охрид
7.	Димитрија Сековски	УНДП - Ресен

Работа во групата

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 3 :

Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите

<u>Работилницата ја водеше:</u>	Марковска Маја
<u>Дата и времетраење на работилницата:</u>	09 декември 2006 Работилницата траеше од 10:00 до 13:00 часот
<u>Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата:</u>	Марковска Маја
<u>Цели на работилницата:</u>	* Создавање партнерства – ЕЗГ - владин сектор; * Локални активности - национален маркетинг; * Зголемен капацитет на ЕЗГ; * Формирање Лоби група;
<u>Клучни зборови:</u>	Животна средина, децентрализација, лоби,

Кои се заклучоците и следни насоки за делување:

Македонските еколошки ЗГ треба да обрнат внимание на претставувањето пред странските донатори и институциите на ЕУ, со препорака за обединување околу еден став и меѓусебна поддршка и помагање, со цел адекватно и позитивно промовирање на Македонија и невладиниот сектор генерално.

Работната група ги групирала заклучоците според групите кои се издвоија во самата работилница според приоритетите издвоени на МЖСПП и Владата на РМ.

- ✦ Развивање и спроведување на национални стратешки документи
 - Активно учество на НВОите во креирањето на стратешките документи;
 - Организирано лобирање за спроведување на стратешките документи;
 - Следење на реалната состојба на локално и регионално ниво при спроведување на овие документи;
- ✦ Понатамошно прилагодување на националното законодавство
 - Вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуки подигнување на јавната свест;
 - Вработување на кадар во државни институции за ЖС;
 - Помош при обезбедување на обука за кадарот во државни институции за ЖС;
 - Вработување на дополнителен кадар во МЖСПП за подобрување на ИТ капацитетите и управување со база на податоци;
 - Зајакнување на административните капацитети на локално ниво;
- ✦ Зајакнување на административните капацитети за спроведување (на централно и локално ниво)
 - Годишна средба на ЕЗГ со локалната администрација;
 - Назначување на лице за односи со ЕЗГ;
 - Иницијатива за компетентни административци;
 - Издавање информатор;

- ККЈ за комуникација со јавноста на локално ниво (МЖСПП, СЕП);
- Промоција на капацитети, ресурси и проекти од ЕЗГ пред локална власт;
- Директна комуникација со релевантни институции за зајакнување на административниот капацитет на локално ниво и соработка со локални ЕЗГ;
- + Капитални инвестиции во животната средина
 - Усогласување на стандардите на производство со оние од ЕУ;
 - Партнерство со владини институции и производители;
 - Размена на искуства;
 - Воспоставување на национален систем за управување со отпад;
 - Лобирање за изготвување на законска регулатива;
 - Лобирање за усвојување на национален план за УО на РМ;
 - Група за лобирање за ефикасна сертификација;
- + Развој на услуги за животна средина и создавање на партнерски односи
 - Креирање на ЛЕАП-и во ЕЛС;
 - Подигање на јавната свест на локално ниво;
 - Истражување и едукација;

Кои поединци или институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

- Владата на Р. Македонија;
- Министерство за животна средина и просторно планирање;
- Секретаријат за Европски Прашања;
- ЕЗГ(кои преку дејствување на локално ниво ќе направат промени на национално ниво)

Која е клучната реченица

Градење на партнерства помеѓу ЕЗГ и владин сектор

Листа на учесници на тематската работилница:		
Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите		
Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Берат Села	Натура - Струга
2.	Несим Велиу	Идеал - Тетово
3.	Фљамур Муладаути	Корц – Дебар
4.	Фатмир Кадриу	Амбиенти – о. Боговиње
5.	Сашко Тодоров	Ековита – Неготино
6.	Руска Мицева	ДЕМ – Скопје
7.	Билјана Белеска	Парумба МКД – Струга
8.	Александра Ристовска	И.П.О. Крсте Јон – Струга
9.	Христијан Ковачески	Парумба МКД – Струга
10.	Милан Неделковски	Проактива – Скопје
11.	Љупчо Стојановски	УНДП - Ресен
12.	Гоце Талевски	Пелагонија – о. Новаци

13.	Љупчо Ристевски	Пелагонија – о. Новаци
14.	Флутра Фетаи	Еко-Акција – Тетово
15.	Фитим Шабани	Еко-Акција – Тетово
16.	Петре Ташков	Целор – Скопје
17.	Игор Здравковски	Грин Пауер - Велес
18.	Гоце Стојановски	Циги – Кратово
19.	Билјана Џартова Петровска	Шведска Амбасада
20.	Божин Трендафилов	ДРЕН – Шумарски Факултет - Скопје
21.	Бојан Симовски	ДРЕН – Шумарски Факултет - Скопје
22.	Јосе Митев	Е.Д. Екумена – о. Василево
23.	Блаже Андонов	Е.Д. Екумена – о. Василево
24.	Жаклина Реџовска	Е.Д. Брица - Берово
25.	Славица Фурнаџиска	Е.Д. Брица - Берово

Работа во групата

Презентирање на заклучоците

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 4:

Резултати од четвртата годишна средба на организациите кои работат на полето на заштитата на животната средина

Работилницата ја водеше: **Јулијана Даскалов**

Дата и времетраење на работилницата: 09 декември 2006
Работилницата траеше од 10:00 до 13:00 часот

Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата: Александра Пандовска

Цели на работилницата:

- * Да се утврдат постигнатите резултатите во изминатите 13 месеци;
- * Да се утврди што не е постигнато од заклучоците на 4тата средба во Охрид;
- * Да се набројат можните причини зошто дел од работите потфрлиле (или кои се причините зошто не се реализирани дел од заклучоците);

Клучни зборови:

- немање на доволно интерес (за РИО Конвенции)
- комуникација
- пренос на искуства од НВО кон НВО
- Правна помош (поддршка на ЗГ)
- Јакнење на МЗЦ
- Лобирање

Кои се заклучоците:

- ⊕ Трите РИО Конвенции
 - Во изминатите 13 месеци нема интерес за работа на трите Рио конвенции
 - Партнерствата не се направени
 - Состојбата останува статична во однос на 2005 година
- ⊕ Зајакнување на капацитети на поле на финансиски менаџмент
 - Препораката за организирање на ФМ обука е подготвена (во Охрид, октомври 2006)
 - По основ на волонтери (досегашните информации говорат дека има лица ангажирани во МКИ, Еко Свест, Биосфера...)
 - Аплицирање во ЕУ фондови
 - *** Биосфера со Зелени Свезди во партнерство
 - *** КОЦКА со три партнерски проекти
 - *** Еко Свест за проект ГМО
 - Не се подготвени меѓугранични проекти (слаба комуникација, недоволно познавање на „пазарот на ЕКО НВОи“ од соседните земји)
 - Потесна специјализација
 - - Еко Свест – ГМО
 - - Проактива – Одржлива енергија

- - Биосфера – Едукација
- - Планетум – Отпад
- Потребно е пренос на информации и позитивни искуства од организација на организација – peer- educator
- ✦ Недостаток на информации за легислативата во Македонија
- Голем дел од препораките не се исполнети поради незаинтересираност од страна на организациите
- МЗЦ е производ на една од препораките на оваа точка
- Координативни состаноци нема подготвено, иако Еко Свест има лобирано и давано мислење за ГМО законот
- Не постои организација која нуди правна помош за останатите организации
- ✦ Здружување на организациите
- Зелени Свезди започна и беше активна до Мај 2006 (до одбивањето на проектот од ЕАР)
- МЗЦ се формира мај-јуни 2006
- ✦ Закон за ГМО
- Еко Свест направи компаративна анализа за ГМО законите, имаа странски консултант од Холандија за ГМО и лобираат постојано за измени или дополнувања во предлог законот
- Други организации не работат на ГМО
- ДЕМ во нивната структура имаат програма за ГМО, но не е доволно транспарентна (пример преку ЕКО Нет)
- ✦ Недоволна соработка помеѓу ЛС и НВОи
- Соработка со ЛС (исклучок постои во Струмица и Битола) има многу слаба и нема посебен сектор за соработка со НВОи според последната децентрализација
- Не е подготвена обука за еко-новинари кои ќе лобираат и поддржуваат прашања од заштитата на животната средина (освен од страна на МЗЖС за свој проект)
- Обука за лобирање на НВОите не подготвена, но МЗЦ би требало да ја превземе таа улога
- ✦ Енергетска ефикасност
- ГЕФ финансира во областа на ЕЕ
- Само Проектива од Скопје работи и делува на промоција на Енергетска Ефикасност
- За МАЦЕФ нема информации
- Обуки од јавен карактер не се подготвени
- ✦ Професионализација на организациите
- Работа, работа, работа...

Кои се следни насоки за дејствување?

- ◆ Трите РИО Конвенции
 - Јавноста да биде запознаена низ креативен начин за РИО Конвенциите
 - Креативна работилница за членовите на ЗГ во насока на имплементација и делување спрема конвенциите
- ◆ Зајакнување на капацитетите на поле на финансиски менаџмент
 - Регионални работилници за пренесување на позитивни искуства од ЗГ кон локални ЗГ
- ◆ Недостаток на информации за легислативата во Македонија

- Во рамки на МЗЦ да се формира правна служба или
- Да се заживее идејата на ЕРИНА како правен центар за поддршка во областа на ЗЖС
- ◆ Здружување на организациите
- Според говорот на Г-дин Пановски има 6.000 еко здруженија... Според тоа прашањето е до форумот на оваа средба, како да се контактираат сите и да се направи виртуелна мрежа (пр. Преку Еко Нет) за нивна координација
- Да се подготви листа на активни организации – Препорака: тоа да го направи Секретаријатот за следната годишна средба (како проект – База на податоци)
- ◆ Закон за ГМО
- На Еко Нет да се направи под-страна на порталот со информации и текстови за ГМО кои ќе бидат координирани од страна на ДЕМ и Еко Свест
- ◆ Недоволна соработка помеѓу ЛС и НВОи
- МЗЦ е отворена организација за ова прашање (да подготви памфлет како информација дека стои на располагање како модератор помеѓу ЛНВО и ЛС)
- ◆ Енергетска ефикасност
- Нема препораки, Проактива и МАЦЕФ да дадат свои препораки
- ◆ Професионализација на организациите
- Работа, работа, работа...

Кои поединци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

- Да се подготви (избере) секретаријат за Националните годишни средби кои ќе превземе улга на координација и мониторинг на сите препораки од една годишна средба до друга
- Македонски Зелен Центар

Која е клучната реченица

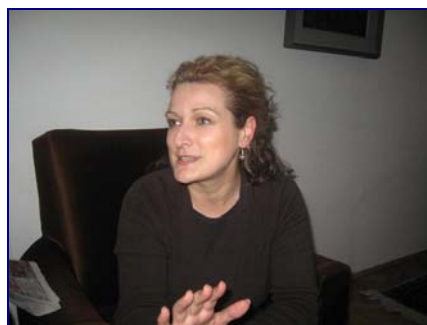
ОД ЗБОРОВИ НА ДЕЛА

Комуникација
Соработка
Транспарентност

Листа на учесници на тематската работилница:

Резултати од четвртата годишна средба на организациите кои работат на полето на заштитата на животната средина

Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Александра Пандовска	Биосфера – Битола
2.	Христина Димовска	Биосфера – Битола
3.	Наташа Гинова	Биосфера – Битола
4.	Јулијана Даскалов	Milieukontakt International

Работа во групата

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 5 :

Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој

(Декада за едукација за одржлив развој)

Работилницата ја водеше:	Нешад Аземовски
Дата и времетраење на работилницата:	09 декември 2006 Работилницата траеше од 14:00 до 17:00 часот
Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата:	Игор Здравковски
Цели на работилницата:	*Придонес на македонските еколошки организации кон Декадата за едукација за одржлив развој
Клучни зборови:	Координација, едукација, соработка

Кои се заклучоците:

- ✦ Невладиниот сектор многу малку дејствува во делот едукација за одржлив развој;
- ✦ Потребна е поголема заинтересираност и мотивираност на организациите да дејствуваат на координиран начин како мрежа на организации;

Кои се следни насоки за дејствување?

- ✦ Да се креира Yahoo група;
- ✦ Да се оствари контакт со Благој Игновски од ДЕМ претставник во комисијата за изработка на стратегијата за одржлив развој;
- ✦ Да се закаже состанок со Секторот за одржлив развој при Министерството за животна средина;
- ✦ Да се дистрибуира прирачник „Едукација за одржлив развој“ во електронска форма;
- ✦ Да се информира пошироката јавност преку ЕКО НЕТ за започнатата иницијатива;
- ✦ Да се информираат меѓународните организации;
- ✦ Да се изработи ИНФО ПАКЕТ со јасни и кратки содржини за инстант едукација;
- ✦ Да се истражува на интернет и да се направи документ со корисни линкови на тема Едукација за одржлив развој;
- ✦ Да се започне со креирање план за НВО стратегија за дејствување во областа едукација за одржлив развој;
- ✦ Да се изработи Блог или привремена интернет страница на која ќе се стваат сите непходни информации;
- ✦ Да се превземат активности за јакнење на капацитетите на човечките ресурси – Обука за обучувачи за едукација за развој;

Кои поединци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

Христијан Ковачевски

- Координација на неформланата група едукација за одржлив развој;
- Контакт со Секторот за одржлив развој и закажување состанок;
- Инфо преку Еко Нет;

Нешад Аземовски

- Изработка на Yahoo група;
- Испраќање прирачник во електронска форма;

- Изработка на Блог или привремена веб страница;
- Изработка и дистрибуција на Инфо пакет во електронска форма;

Руска Мицева

- Контакт со Благој Инговски;
- Креирање план за НВО стратегија за дејствување во областа едукација за одржлив развој;

Бојан Симовски

- Истражување на интернет и изработка на листа со корисни веб линкови;

Славица Фурнаџиска

- Активности за јакнење на капацитетите на човечките ресурси – Обука за обучувачи за едукација за развој;

Која е клучната реченица

13 е среќен број

Листа на учесници на тематската работилница: Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој		
Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Марија Јанковска	Еко свест - Скопје
2.	Бојан Симовски	ДРЕН - Скопје
3.	Милена Спасовска	Проактива - Скопје
4.	Славица Фурнаџиска	Брица – Берово
5.	Жаклина Реџовска	Брица – Берово
6.	Игор Здравковски	Греен пауер – Велес
7.	Фитим Шабани	Еко Екшн - Тетово
8.	Флутра Фетаи	Еко Екшн - Тетово
9.	Сашка Богданова	ДЕМ - Скопје
10.	Милан Неделковски	Проактива - Скопје
11.	Трајче Наумоски	МЛД - Охрид
12.	Христијан Ковачевски	ПАРУМБА МКД - Струга
13.	Гоце Талески	Пелагонија – Новаци
14.	Љупчо Ристевски	Пелагонија – Новаци
15.	Руска Мицева	ДЕМ - Скопје
16.	Несим Велиу	Идеал – Тетово
17.	Берат Села	Натура - Струга

Презентирање на заклучоците

Работа во групата

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 6:

Лобирање и застапување во областа на животната средина

<u>Работилницата ја водеше:</u>	Методија Саздов
<u>Дата и времетраење на работилницата:</u>	09 декември 2006 Работилницата траеше од 14:00 до 17:00 часот
<u>Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата:</u>	Столе Георгиев
<u>Цели на работилницата:</u>	* Дефинирање на конкретни области за лобирање * Да се сфати потребата од лобирање
<u>Клучни зборови:</u>	Лобирање, комуникација со МЖСПП, ЕУ институции

Кои се заклучоците:

- ✦ Дефинирање на конкретни теми за лобирање (ЕУ директиви, отпад, управување со водни ресурси);
- ✦ Лобирање за вклучување на НВО во проекти и во процесот на донесување на одлуки во областа на ЖС (поголемо учество во јавни расправи за закони, планови од ЖС);
- ✦ Да се подобри информирањето на НВО околу достапните фондови на ЕУ (на пр. ИПА); презентација и обука за вклучување на НВО во проектите на ЕУ;
- ✦ Лобирање кај Локалната Самоуправа за информирање на граѓаните за надлежностите кои произлегуваат од процесот на Децентрализација за заштита на животната средина;
- ✦ Мониторинг и Евалуација на активностите на Институциите задолжени за имплементација на законската регулатива;
- ✦ Лобирање за транспарентност при процесите на усвојување на законски регулативи од областа на животна средина;

Кои се следни насоки за дејствување?

- ◆ Остварување на директна комуникација со МЖСПП за активностите кои се превземаат за имплементација на регулативата (директивите) за животна средина;
- ◆ Публикација со сите директиви кои ја опфаќаат областа заштита на животната средина;
- ◆ Комуникација со комисијата за ЖС во Собранието на РМ, формирање на лоби група од пратениците во Парламентот;
- ◆ Годишна средба со представниците на институциите кои работат во полето на животна средина (МЖСПП, СЕП, Е.Комисија);
- ◆ Иницијатива за основање на Фонд за поддршка на НВОи во областа на животна средина;
- ◆ Комуникација со институциите на Европската Унија;

Кои поединци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

- Министерство за животната средина и просторно планирање
- Здруженија на граѓани кои работат во областа на животната средина
- Македонски Зелен Центар

Која е клучната реченица

Лобирањето - алатка за комуникација

Листа на учесници на тематската работилница:

Лобирање и застапување во областа на животната средина

Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Методија Саздов	Македонски Зелен Центар - Скопје
2.	Столе Георгиев	Центар за Локален Развој – ЦЕЛОР - Скопје
3.	Марјан Лакс	Граѓански Еколошки Форум - Скопје
4.	Гоце Стојановски	Центар за независни граѓански иницијативи - Кратово
5.	Катерина Потик	Здружение на инженери на животна средина - Скопје
6.	Петре Ташков	Центар за локален развој-ЦЕЛОР - Скопје
7.	Димитрија Сековски	УНДП - Ресен
8.	Весна Јадроска	Здружение на инженери на животна средина - Скопје

Работа во групата

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 7:

Алатки за електронска комуникација и размена на информации

Работилницата ја водеше: Златан Мујчин

Дата и времетраење на работилницата: 09 декември 2006
Работилницата траеше од 14:00 до 17:00 часот

Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата: Сашко Тодоров

Цели на работилницата: * Подобрување на состојбата со користењето на ИЦТ алатките, како и објавување и размена на информации

Клучни зборови: Колку, дали, користен, WEB, форум

Кои се заклучоците:

- ✦ Недоволна запознаетост со можностите и услугите на Еко Не;
- ✦ Недоволен ангажман од страна на НВОите во однос на креирање на содржини и промоција на нивните активности;

Кои се следни насоки за дејствување?

- ✦ Креирање на содржини и отварање на даискусии за органско земјоделие и стандардите поврзани со истите. Целна група потрошувачи;
- ✦ Активности и содржини поврзани со млади/деца. Контакт со проект е-школо и основни училишта кои имаат еко активности. Нивна промоција и размена на информации;
- ✦ Отварање на нова категорија на вести на албански јазик и промоција на истата. Заеднички активности со Амбиент за обезбедување на ресурси за компетент превод на еко нет порталот;
- ✦ Нови теми за дискусии и обезбедување на почетни материјали за корисниците;
- ✦ Јакнење на капацитетот на новинарите и промовирање на услугите на еко нет кои истите можат да ја користат;

Кои поединци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

- Сашко Тодоров Еко Вита –органско земјоделие и стандардизација;
- Фатмир Кадриу-еко вести на албански, заеднички активности;
- Еко Нет – новинари;
- Нови дискусии – сите;

Која е клучната реченица

Секоја информација е корисна а покорисна кога е навремено пласирана.

Листа на учесници на тематската работилница:

Алатки за електронска комуникација и размена на информации

Ред.бр	Име и Презиме	Организација
1.	Наташа Гинова	Биосфера – Битола
2.	Фљамур Муладаути	ЦОРЗ – Дебар
3.	Фатмир Кадриу	Амбиенти – о. Боговиње
4.	Јетмир Идризи	Амбиенти – о. Боговиње
5.	Анита Војновска	ЕКОНЕТ - Скопје
6.	Даниела Каневче	Радио Скопје
7.	Златан Мујчин	ЕКОНЕТ - Скопје
8.	Саше Андонов	Екумена – о. Василево
9.	Сашко Тодоров	Ековита - Неготино

Работа во групата

РАБОТИЛНИЦА БРОЈ 8 :

Насоки за понатамошно организирање на НСМ

Работилницата ја водеше: **Александра Пандовска**

Дата и времетраење на работилницата: 09 декември 2006
Работилницата траеше од 14:00 до 17:00 часот

Лице задолжено за презентирање на заклучоците од работилницата: Самир Мемедов

Цели на работилницата:

- * Дефинирање структура за идно организирање на Годишната средба;
- * Дефинирање насоки и препораки за начинот на организирање на средбата;

Клучни зборови: Годишна средба, секретаријат, Македонски Зелен Центар, регионален пристап,

Кои се заклучоците:

- ✦ Во склоп на МЗЦ да се формира секретаријат на Годишната средба;
- ✦ Секретаријатот ќе биде составен од 5-7 членови кои ќе бидат избрани преку јавен повик објавен на Еко - нет;
- ✦ Јавниот повик ќе го објави комисија формирана во рамките на МЗЦ составена од 8 членови (од сите организации кои го сочинуваат МЗЦ по еден представник);
- ✦ Препораки до секретаријатот за понатамошно организирање;
- ✓ Да се примени систем на регионална застапеност,
- ✓ Етничка, полова припадност,
- ✓ Започнување со навремена подготовка (барем 6 месеци пред започнување на средбата),
- ✓ Средбата да биде организирана на изолирано место надвор од град,
- ✓ Поголем број на учесници,
- ✓ Да се разгледаат опции на поевтино сместување (камп, планинарски дом, одморалиште),
- ✓ Да се наплаќа котизација не поголема од 400 МКД, која ќе се уплаќа најдоцна 7 дена пред започнување на средбата,
- ✓ Да се задржи концептот на овогодинашната средба: првиот ден да се состои од воведни презентации од претставници на владини институции и донаторски организации, а следниот ден само НВОи да дискутираат за своите ставови.

Кои се следни насоки за дејствување?

- ◆ До 20 – 30 Јануари 2007- да се дефинираат членовите на комисијата;
- ◆ До 15 Февруари 2007 комисијата да објави повик за членови на секретаријатот на Годишната средба преку Еко.нет;
- ◆ До 1 март 2007 - да се затвори повикот;
- ◆ До 15 март – да се состанат членовите на секретаријатот;

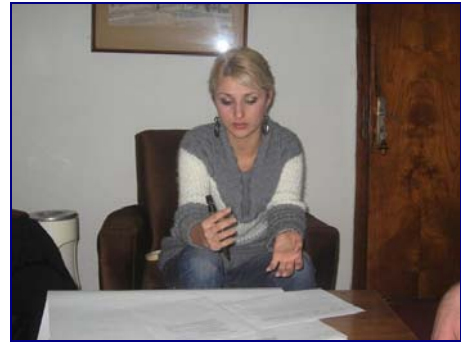
Кои поединци институции се задолжуваат за спроведување на активностите?

- Македонски Зелен Центар – Скопје

Која е клучната реченица

Регионален пристап со поголемо учество

Листа на учесници на тематската работилница: Насоки за понатамошно организирање на НСМ		
Ред.бр.	Име и Презиме	Организација
1.	Александра Пандовска	Биосфера – Битола
2.	Христина Димовска	Биосфера – Битола
3.	Самир Мемедов	Еко Тим – Скопје
4.	Емил Смилев	Green Power – Велес
5.	Божин Трендафилов	Дрен Ш.Ф. - Скопје
6.	Игор Славкоски	Milieucontact International

Работа во групата

ОЦЕНКА НА СРЕДБАТА

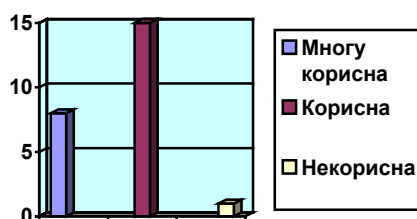
Оценувањето на средбата е извршено анонимно по писмен пат. Учесниците пополнуваа прашалник, одговарајќи на зададените прашања. Вкупно пополнети прашалници се 24.

1. На прашањето „Колку според Вас беше корисна оваа средба?“

8 од присутните одговориле дека е многу корисна,

15 од учесниците одговориле дека средбата е корисна,

1 од учесниците одговорил дека средбата е некорисна.

2. На следното прашање „Наведете по една сесија која ви остави посебен впечаток и ќе ви користи и една која сметате дека најмалку ќе ви користи во понатамошната работа“

Сесија која најмногу им се допаднала на учесниците:

8 од учесниците имаат забележано дека

- Сесијата „Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите “ водена од Раководителот на Секторот за Евроинтеграции при МЖСПП најмногу ќе им користи;

4 од учесниците одговориле дека

- Сесијата „Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој“, водена од Биосфера најмногу им се допаднала;
- Сесијата „На пат кон бта Паневропска министерска конференција „Животната средина за Европа“, водена од Биосфера најмногу им се допаднала;

2 од учесниците одговориле дека

- Сесијата „Интегрирано управување со сливови“, водена од проект менаџер во УНДП;
- Сесијата „Алатки за електронска комуникација и размена на информации“;

1 од учесниците одговорил дека

- Сесијата „Лобирање и застапување во областа на животната средина“ му била најмногу корисна;

Сесија која најмалку им се допаднала на учесниците:

14 од учесниците не дале одговор

Во останатите **10** прашалници беше напишано

5 од учесниците одговориле дека најмалку корист имаат од работилницата на тема „Интегрирано управување со сливови “ водена од УНДП;

2 од учесниците имаат одговорено дека нема да имаат корист од работилницата „Насоки за понатамошно организирање на НСМ“;

Другите учесници мислат дека една од следниве теми не им оставила убав впечаток

- Едукација за заштита на животната средина во насока на одржлив развој;
- Заштита на животната средина во процесот на Евроинтеграциите;
- „Алатки за електронска комуникација и размена на информации.“

3. Следното прашање се однесува на квалитетот на водење на работилниците

Многу добар квалитет (одговориле 8 од учесниците)

- Квалитетот на водење на работилници беше на многу добро ниво;
- Во работилниците во кои учествував беа одлично водени;
- Особено сум задоволен од квалитетот на водење на работилниците, од професионалноста и одличниот пристап на предавачите и организаторите,
- Се беше супер, а водачите на работилниците го дадоа својот максимум;
- Нешат беше супер водител;
- Одлично;
- Потполно задоволен;
- Многу добро;

Добро/солидно (одговориле 11 од учесниците)

- Добро осмислени, со исклучок на нерамномерниот број на учесници;
- Организацијата беше добра, а водачите на работилниците си ја знаеа работата;
- Добро - може и подобро;
- Добро, со некои мали забелешки во однос на интерактивноста во некои групи;
- Средно;
- Водењето на работилниците беше добро;
- Во повеќето случаи беше добро;
- Генерално-добро;
- Солидно;
- До некаде добро, но можеше и подобро;
- Солидно, но за одредени работилници на кои учествував, недостасуваше уште малку време за дискусија.

Слаб квалитет (одговориле 4 од учесниците)

- Нема конкретна завршница на кажаното на работилниците;
- Не сум задоволен бидејќи многу малку време имаше за анализи, неубаво распоредено време;
- Немаше доволно компетентни (стручни) лица за да можат подобро и посеопфатно да не информираат за некои од темите;
- Слаб квалитет;

На 1 прашалник немаше одговор

4. На прашањето „Што мислите за Методот на работа што се користеше на средбата “ учесниците одговориле со следните реченици

Корисен метод/ позитивно оценет со препораки за иднина

- Методот на работа беше добар.
 - ✓ Мислам дека би било подобро работилниците да се во помали групи заради поголема интерактивност;
 - ✓ Потребна е измена во наредниот период;
- Работата во мали групи на теми кои се актуелни го оценувам како одлично.
 - ✓ Работата на учесниците е повеќе од поразителна поради инертност на повеќето учесници во работилниците во кои учествував;
- Се беше добро, како нови членови на средбата научивме нови работи;
- Се отворија дискусии од кои се извлекоа добри заклучоци и добро би било да се користи овој метод и понатаму;
- Методот е во ред, особено завршниот дел од работилниците, доколку се одберат конкретни чекори и одговорни лица за одредена проблематика;
- Во овој момент немам сознанија за подобар метод на работа;
- Методот беше многу добар, конкретни цели на годишната средба, актуелни теми;
- Одличен начин за организирање на ваков вид на средба;
- Овој метод е практичен бидејќи се отворија дискусии во кој секој можеше да учествува;
- Методот беше интерактивен, се беше супер;
- Проверена метода, треба и понатаму да се продолжи со овој метод на работа;
- Практичен метод;
- Интересни методи,
 - ✓ Потребна е поголема интерактивност;
- Солиден, директен, поттикнувачки, активациски;

Добар метод со препораки за иднина

6 од учесниците се изјасниле дека методот е добар

- ✓ Треба да биде уште по интерактивен;
- ✓ Би можело да се воведи и друг метод на работа, што не значи дека овој не беше добар;

2 од учесниците изјавуваат:

- Методот на работа слабо хармонизиран, многу голема поделеност што претставува слаба можност да се осетат повеќе области од еден учесник;
- Потребно е во иднина да се измени со вклучување на владини и образовни институции;

На 1 прашалник нема одговор

5. На прашањето како се „ оценуваат учесниците и колкав е нивниот придонес во работата на Годишната средба“, одговараат:

Активно учество одговориле 7 од учесниците

- Мојот придонес во работата беше на високо ниво;
- Активен;
- Многу добар;
- Одличен, максимален;
- Конструктивен;
- Конструктивно делување посебно во формулирањето на заклучоците;
- Многу корисен;

Добар придонес оцениле дека имаат 6 од учесниците

- Добро;
- Среден;
- Просечен;
- Се надевам дека мојот допринос беше добар;
- Корисен;
- Солиден;

Останатите 9 учесници изјавуваат:

- Верувам дека преку дискусии, размена на искуства и мислења, барем малку придонесов за идно и правилно одредување на насоките за работа на ЕЗГ;
- Се надевам дека придонесов во дискусијата за процесот на Евроинтеграциите;
- Придонесов колку што можев;
- Можеше и подобро, но со оглед на тоа дека прв пат присуствував на ваква средба се помина во добар ред;
- Недоволен придонес;
- Со не многу активно учество бидејќи не присуствував на другите средби, но сепак се стекнав со едно искуство;
- Незабележителен придонес;
- Немав придонес бидејќи ни беа дадени само насловите на темите на работилниците без содржината што ќе се дискутира на средбата;
- Со оглед на тоа дека доаѓам од млада НВО со многу мало искуство, мислам дека со мојата активност доволно придонесов за насоките и работата на оваа средба;

2 од учесниците не дале никаков одговор

За последна шеста точка секој од учесниците имаше можност да даде „коментар или предлог за подобрување на националната средба од аспект на организацискиот и/или содржинскиот дел“. Нивните коментари и препораки следуваат во понатамошниот текст:

Коментари:

- ✓ Храната беше ужасна;
- ✓ Техничката опременост беше на високо ниво;
- ✓ Содржинскиот дел не ги опфати поважните теми од областа на животната средина;
- ✓ Слаба интерактивност;
- ✓ Некои од работилниците беа комплексни;
- ✓ Недостаток е што учесниците беа оставени да бираат за работа во работилници кои се држеа паралелно;
- ✓ Непокриеност на трошоци за локалните учесници;
- ✓ Претставниците на ЕЗГ кои потекнуваат од скопскиот регион, за да бидат присутни и активно да учествуваат на оваа годишна средба, ќе направат патни трошоци на сметка на буџет од организацијата од кој адоаѓаат или од сопствениот џеб. Истовремено останатите организации (од другите градови) на кои што секако им е потребна логистичка поддршка, ќе бидат удоволени финансиски за патните трошоци. Сакам да нагласам дека патни трошоци (повратен билет) од градовите близу до главниот град се помали од оние трошоци направени во Скопје (од страна на организациите од Скопје).

Препораки:

- ✓ Повеќе еколошки друштва да учествуваат на овие средби;
- ✓ Во иднина да се организира масовна средба со по еден претставник од секоја НВО од цела Македонија, по можност од секоја општина.
- ✓ Доколку лицата поканети за учество во работилниците, мислам на стручни лица (експерти), не се појават, треба на време да најдете соодветна замена;
- ✓ Застапеност на НВОи од цела Македонија (кумановски, кавадаречки, прилепски регион немаше претставници), можност за соработка и размена на искуства;
- ✓ Учество на само еден член од една организација, во една работилница;
- ✓ Оценување на учесниците за нивниот придонес, од страна на фасилитаторот;
- ✓ Стратешки НВОи;
- ✓ Поголема внимателност ако сакате средбата да биде навистина национална, прилагодба на организациите и материјалите соодветно со учесниците на средбата;
- ✓ Да се повикаат експерти од областа на животната средина за појаснување на некои еколошки теми;
- ✓ Да се повикаат пријателски расположени и успешни еколошки организации од соседството;
- ✓ Повеќе комуникација со МЖСПП;
- ✓ Присуство на претставник од Министерството за локална самоуправа, за да се пренесат нашите стратешки цели и на претставниците на локалната власт;
- ✓ Потребно е масовно учество, а не само 13 НВОи, посериозни учесници и изготвување на национална стратегија;
- ✓ Се е супер, само дали ќе има средства да се организираат наредните средби;
- ✓ За наредната средба преведувач на албански;
- ✓ Повеќе учесници по број и повеќе организации;
- ✓ Организациски добро, а содржинскиот дел да биде повеќе интерактивен;
- ✓ Од аспект на организацискиот дел беше добро, но содржинскиот дел може да биде поактивен;
- ✓ Националната средба помина добро и можеби би требало да се изолираат на некој начин учесниците за наредните средби со цел подобро запознавање на истите меѓу себе;
- ✓ Потребно е да се создаде стратегија и платформа за делување на ЕЗГ;
- ✓ Потребно е да се создаде мрежа на ЕЗГ на национално ниво со изразито прогресивна кампања во медиумите за најважните приоритети за решавање на посебни проблеми во заштитата на животната средина и учество при донесувањето на легислативата;
- ✓ Се помина во пријатна меѓучовечка и работна атмосфера;

6 од учесниците не дале никаков коментар.